

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold.,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.
Vredništvo in opravnništvo sta na mestnem trgu št. 10.

Petje pri sv. maši za ranjke.

(Dalje.)

Besede navedenega psalma izražajo hrepenenje vernih duš, da bi skoro smele prepevati večno hvalno pesen izveličanih in tako izpolnile ono obljubo, katero so bile že pri krstu storile in jo tolikrat ponovile, obljubo, biti božja lastnina ter živeti edino za njegovo službo in njegovo poveličevanje. In kako, da bi Bog te prošnje ne uslišal? Saj se vendar spodobi (decet), da se glasi hvalna pesen njegovemu veličanstvu, in njegova volja je, da se izpolnuje storjena mu obljuba; dà, njegova volja je, da „k njemu pride vse meso (vsi ljudje)“. Kako bi bilo toraj mogoče, da bi preslišal prošnjo onih svetih duš, ki jih je odmenil, da enake postanejo podobi Njegovega Sinu? (Rim. 8.)

Kar je cerkev v „introitu“ in „kyrie“ za vse ranjke prosila — večni mir in večno luč, — isto prosi v „oracijah“ mašnikovih za one duše še posebej, za katere se opravlja daritev sv. maše. Lahko bi té molitve, ki jih mašnik poje, dalje razpravljali; pa naj zadostuje en sam izgled, „oracija“ na dan pogreba: O Bog, kateremu je lastno, se vselej usmiliti in prizanašati, ponižno Te prosimo za dušo Tvojega služabnika I., katera je na Tvoje povelje danes ta svet zapustila: ne daj je v roke sovražniku in ne pozabi je za vselej; temveč zapovej, da jo Tvoji angelji sprejmó in na dom sv. raja pripeljó, da, ker je v Tebe upala in verovala, ne trpi kazni peklenske, ampak večno veselje posede, po Jezusu Kristu i. t. d.

2. Potem, ko je branje v listu nahajajočih se obljub božjih upanje prihodnjega vstajenja v nas vzbudilo in potrdilo, poje se „graduale“, „tractus“ in „sequentia“. To so tri pesni, katere so tesno skup zvezane in prehod od lista k evangeliju posredujejo.

„Graduale“ se tako glasi: „Daj jim, o Gospod, večni mir in večna luč naj jim sveti. V večnem spominu je pravični; ne boji se slabega slovesa.“ Misel, da so duše, za katere se moli, pravične in svete, navdušuje nado sv. cerkve. Saj so duše pravičnih v božjih rokah; v večnem spominu so pri Bogu, ki jih ne more pozabiti. Ker so bogaboječe živele in v milosti božji umrle, nij treba jim bati se sodbe večnega pogubljenja. Toda, če so bile duše tudi pobožne, vendar niso bile popolnem čiste in brez vsacega madeža. Radi tega prosi cerkev koj z besedami tractus-a: „Odreši, o Gospod, duše

vseh vernih mrtvih vseh grešnih vezi. Tvoja milost naj jim pride na pomoč, da morejo uiti maščevalni sodbi in veseliti se večnega izveličanja!“ O „maščevalni sodbi“ govori tu sv. cerkev, ker si misli duše v trenutku ločenja ter moli, naj bi Bog vsaki, tudi najmanjši in zadnji zadržek odstranil, ki jo še loči od izveličanja.

Tractus-u navadno — v vseh mašah za ranjke, ki imajo le eno oracijo — sledi tako zvana „sequentia“, pesen, katera se začne z znanimi besedami: „Dies irae, dies illa,“ (dan jeze, oni dan). To je pesen 19 kitic, katero sodba vseh svedokov smatra najveličastnejšo in najkrasnejšo njene vrste; pesen, katera se odlikuje po svoji vzvišenosti in presunljivi moči v otroško priprostem jeziku, pa tudi po svoji veličastni in vendar priprosti melodiji, katera po izjavah celó posvetnih veččakov gledé lepote in vzvišenosti nijma para. Vsebine te krasne pesni ne moremo na drobno razpravljati, le splošnega bi radi še kaj omenili. Strašno sodbo, katero pesen opisuje, so duše v vicah že prestale; čutile so že njeno grozo, katera nas še čaka, in prav zato, ker pred onim sodnikom nič brez kazni ne ostane, pokoré se v vicah še potem, ko jih je usmiljenje božje rešilo sodbe pogubljenja. In prav zato se obračajo ginljive prošnje te sekvencije na verne duše, katere prosijo usmiljenja in vsled zaslužnja predrage krvi Jezusove rešenja pričakujejo. Da prošnje v „Dies irae“ veljajo vernim dušam v vicah, vidi se iz konečne kitice: „Pie Jesu, Domine, dona eis requiem“, (Mili Jezus, o Gospod, daj jim pokoj), kakor tudi iz ukaza, da se pri popevanji sekvencije nič ne sme izpustiti, kar ima značaj priprošnje. Vendar se pa razodeva v „Dies irae“ tudi namen cerkve, z molitvami za ranjke srca živečih pretresti, misel na smrt in sodbo v njih vzbuditi ter jih pripraviti do trdnih sklepov, kateri naj bi jih obvarovali večnega pogubljenja. Gotovo nij za ta konec pripravnejšega in zdatnejšega sredstva, kakor je ta pesen, katera je v svojem živem popisu strašno grozna, v svoji melodiji resnobna in presunljiva, v svojih prošnjah pristrčna in ginljiva; tako, da dušo zadeva kakor grom in strela.

3. „Offertorium“ maše za ranjke se prišteva najlepšim molitvam, ki jih ima sv. cerkev.*) Njegova sestava je še prvotna, obsega namreč antifono, vrstico in ponovljene konečne besede antifone. Glasi se tako-le: Gospod Jezus Krist, kralj slave, reši duše vseh vernih mrtvih kazen peklenskih in globokega brezna: otmi jih iz žrela levovega, naj jih ne požre pekel, naj ne padejo v temo; ampak sv. Mihael z nebeško zastavo naj jih pripelje na kraj večne luči, katero si nekdam obljubil Abrahamu in njegovemu semenu. V. Žrtve in klavne daritve Tebi, o Gospod darujemo: Ti jih sprejmi za one duše, katerih spomin danes obhajamo: daj o Gospod, da se iz smrti preselijo v življenje. Katero si nekdam obljubil Abrahamu in njegovemu semenu.

Razlaganje te molitve je mnogim tolmačem veliko težav delalo. Na prvi pogled namreč bi se nam skoro zdelo, da se v njej prosi rešitve iz večnih peklenskih kazni; kajti izrazi „žrelo levovo“ (t. j. satanovo, „ki okoli hodi, kakor rjoveč lev“, 1 Pet. 5, 8.), „globoko brezno, tema, smrt“ se gotovo ne razumevajo za vice, v katerih duše sicer trpé, toda ne tako silno, kakor v peklu. Vemo pa dobro, da cerkev nikakor ne more moliti: „Reši duše

*) Gl. Gühr, str. 454 i. d.

mrtvih iz pekla, iz globokega brezna in večne smrti“, ker to bi nasprotovalo verski resnici: Iz pekla nij rešitve; kajti verski zakon je ob enem tudi zakon molitve. Kako moramo toraj one izraze naše molitve razumevati? Prav gotovo je, da prosimo, naj bi bile verne duše obvarovane (ne rešene) peklenških kazni; sv. cerkev moli za svoje že mrtve otroke, da bi bili obvarovani pekla, ker si jih ne misli, kakor da bi že v vicah trpele, ampak kakor da bi bile še v smrtnem boji, kjer duši še nevarnost preti, večno se pogubiti.

(Konec prihodnjič.)

Navod za podučevanje v petji po Paris-Galin-Chevé-ovi metodi (sè številikami).

(Sostavil Greg. Jakelj.)

(Dalje.)

a) Enodobni toni (vsak ton za 1 dobo).

Za vsak ton se piše ena številika.

Vaja: Dvodobni takt: || 1 2 | 3 4 | 5 4 | 3 2 | 1 2 | 3 4 | 5 4 | 3 2 | 1 2 | 3 1 ||.

Učitelj kaže dobe in učenci naj se vadijo:

- 1) v taktu z roko doli in gori gibati govoreč: **dol**, gor,
- 2) " " " " " " **teš'k**, lah'k,
- 3) " " " " " " **en**, dva,
- 4) " " " " " " **ta**, ta,
- 5) " " " " " " **ut**, re, itd.,
- 6) note solmizovati brez takta,
- 7) " " v taktu,
- 8) " " in takt b'iti,
- 9) v taktovskem jeziku peti (**ta** — tovati; gl. zdolaj: branje), ne b'joč takta, in ga b'joč.

Trodobni takt: || 1 2 3 | 4 5 4 | 3 2 1 | 2 3 4 | 5 4 3 | 2 1 2 | 3 2 1 ||.

Ravná naj se, kakor pri dvodobnem taktu:

1) **dol**, stran', gor', 2) **teš'k**, lah'k, lah'k; 3) **en**, dva, tri, 4) **ta**, ta, ta, itd.

Štirodobni takt: || 1 2 3 4 | 5 4 3 2 | 1 2 3 4 | 5 4 3 2 | 1 2 3 1 ||.

Ravná naj se, kakor poprej: 1) **dol**, k seb', stran', gor'; 2) **teš'k**, lah'k, **pol**, lah'k; 3) **en**, dva, tri, štir'; 4) **ta**, ta, ta, ta itd.

b) Podaljšani toni za 1 ali več dob.

1) Učenci naj b'jejo dvodobni takt, učitelj pa poje tone na 2 dobi (za 1 dobo podaljšane): | 1 . | 2 . | 3 . | 4 . | 5 . | in učenci povedó, koliko dob je vsak ton pel.

2) Učenci b'jejo trodobni takt, učitelj poje tone na 3 dobe (za 2 dobi podaljšane): | 1 . . | 2 . . | 3 . . | 4 . . | 5 . . | in učenci povedó, koliko dob je vsak ton pel.

3) Učenci b'jejo štirodobni takt, učitelj poje tone na 4 dobe (za 3 dobe podaljšane): | 1 . . . | 2 . . . | 3 . . . | 4 . . . | 5 . . . | in učenci povedó, koliko dob je vsak ton pel.

e) Molke (pavze) za 1 ali več dob.

1 — 3) Učenci bĳejo 2-, 3-, 4dobni takt, učitelj molči za vsakim tonom 1, 2, 3 dobe, in učenci naznanjajo število molk.

Sedaj narobe:

Učitelj taktuje 2-, 3-, 4dobni takt, učenci pa pojejo: 1 2 3 4 5, vsak ton 1) na 2 dobi, 2) na 3 dobe, 3) na 4 dobe; 4) za vsakem tonom molcé za 1, 2, 3 dobe.

Sedaj se vse to zapiše, za znano stvar se postavijo znamenja:

Za vsak ton se piše: ena številika; za podaljšanje istega tona za 1 dobo: ena pika (.); za eno dobo molke: ena ničla (0).

V a j e.

k b) 1) Enodobna podaljšava ali vsak ton na 2 dobi:

|| 1 . | 2 . | 3 . | 4 . | 5 . | 4 . | 3 . | 2 . | 3 . | 1 . ||
ta-a, ta-a, ta-a, . . .

2) Dvodobna podaljšava, ali vsak ton na 3 dobe:

|| 1 . . | 2 . . | 3 . . | 4 . . | 5 . . | 4 . . | 3 . . ||
ta-a-a, ta-a-a, . . .

3) Tridobna podaljšava ali vsak ton za 4 dobe:

|| 1 . . . | 2 . . . | 3 . . . | 4 . . . | 5 . . . ||
ta-a-a-a, ta-a-a-a, ...

k c) 1) 1 ton in 1 molka:

|| 1 0 | 2 0 | 3 0 | 4 0 | 5 0 | 4 0 | 3 0 | 2 0 | 3 0 | 1 0 ||
ta-šu, . . .

2) 1 ton in 2 molki.

|| 1 0 0 | 2 0 0 | 3 0 0 | 4 0 0 | 5 0 0 | 4 0 0 | 3 0 0 ||
ta-šu-u, . . .

3) 1 ton in 3 molke:

|| 1 0 0 0 | 2 0 0 0 || 3 0 0 0 | 4 0 0 0 | 5 0 0 0 ||
ta-šu-u-u, ...

4) podaljšave in molke namešane:

|| 1 . 2 . | 3 . . . | 4 . . 4 | 5 . 4 . | 3 2 1 0 ||
|| 1 0 2 0 | 3 0 0 4 | 5 0 0 0 | 4 0 3 . | 2 . 1 0 ||

Branje in petje teh znamenj (vaj).

Teškote se morajo razdeliti in posamezno, potem pa skupno premagati, to je: melodika se mora ločiti od ritmike, vsaka posebej učencem se prisvojiti, potem pa se morate združiti. Da učenca melodika ne zadržuje, temuč da le na ritem vso pozornost obrača, izumel je Aimé Paris sredstvo za izraževanje ritmike ne gledé na melodiko, taktovski jezik, čegar praktičnost se posebno kaže v težkih ritmiških slučajih; veščaki ga imenujejo mojstrsko delo priprostosti in jasnosti.

Za namen tega navoda ga ne potrebujemo več kakor v zaznamovanje celih in razpolovičenih dob (celo- in polodobnih tonov).

Cele dobe se zaznamovajo: toni s zlogom: **ta**; podaljšava tona z vokalom: **a**; molke s zlogom: **šu** (ru) (tiho izgovarjaje); podaljšava molk z vokalom: **u** (tiho).

Tedaj se zgornje vaje berejo v taktovskem jeziku, kakor je pod toni zapisano. — Učenci naj se vadijo one vaje:

1) v taktu brati, ne bĳjoč takta	} (v taktovskem jeziku brati),
2) " " in takt bĳti	
3) note v taktu brati, ne bĳjoč takta,	
4) " " " in takt bĳti,	
5) " " peti, ne bĳjoč takta,	} (solmizovati),
6) " " " in takt bĳti	
7) v taktovskem jeziku peti, (ta — tovati = tone na zlog ta peti).	

(Dalje prih.)

D o p i s i.

— **Iz Ljubljane.** (Obćni zbor Cecilijanskega društva v Ljubljani 11. oktobra t. l.) — „V društvu je moć“. To posebno sprevidi današnji vek, zakaj kadar le hoće kako posebno idejo spraviti v praktično življenje, ali napraviti kako veliko podvzetje, vselej vstanovi v ta namen društvo, da bi „viribus unitis“ tolikanj lažje se prišlo do zaželjenega cilja. Da bi se tudi cerkveno petje, cerkvi spodobno in po cerkvenih določilih predpisano bolj oživilo in napredovalo, je bilo tudi tukaj potreba društva, čegar udje bi se ne samo denarno, ampak tudi duševno zavezali, vsaki po svoji moći delovati v blagi namen. Saj to ni tako lahko, treba je veliko raznovrstnih v mnogoterih krajih delujoćih moći združiti, da vsi po eni poti hité v življenje spraviti skupno idejo. — Da se pa zopet natanko izvé, kaj da je vse društvo storilo, koliko korakov bližje približalo se je do nameravanega cilja, da se zopet slišijo posamezni nasveti, poleg pregovora „već glav već već“ potreba je zopet skupnih shodov ali zborovanj. Tam se enako misleći spoznajo ne samo osebno, ampak tudi duševno po svojih mislih in nazorih, tam tudi drug družega navdušujejo ne omahovati na težavni poti, ne preveć se dati ustrašiti pred težavami in zaprekami. „Terret labor, aspice praemium!“ rekel je neumrljivi škof Ljubljanski Tomaž Chrön. Pevovodja sicer na zemlji velikrat nima družega plaćila (praemium), kakor dobro zavest, da je natanko storil svojo dolžnost; ali će se mu sponese, da so pevci od njega naućeni enkrat dobro peli in potem lahko reće: „to je moje delo!“ Glavno plaćilo čaka ga po smrti pri Onem, čegar slavo poviševati se je na zemlji toliko trudil. To nam pa ravno shodi ali skupna zborovanja klićejo v spomin . . . . Pa predaleć sem že zašel! Namen moj je le ob kratkem poročati o zadnjem obćnem zboru; vvod je že skoraj predolg. Tedaj ad rem! — V ćetrtek 11. oktobra ob 10. uri bila je slovesna sv. maša, katero je z azistenco služil preć. g. prošt dr. Jarc, predsednik Cecilij. društva. Kaj da se je vse na kuru pelo, prinesel je že zadnji „Cerkv. Glasbenik“. Vse toćke izpeljale so se res natanćno; pri koralu bi bili pać želeli večji zbor, tudi se je zapazilo, da skušenj za koral pać ni bilo toliko, kakor za ćveteroglasne pesni. Če primerjamo zadnji obćni zbor Cecilijanske podružnice Kranjske v Šenćurji, moramo pać tem pevcem dati prednost v koralu. Posebno pevke so v Šenćurji kaj gladko pele koral, med tem ko jih v stolnici nismo nič ćuli, le nekaj možkih glasov je bilo slišati. Veliko velićastneje se pa sliši enoglasni koral, posebno še sć spremljevanjem orgel, ako je zbor velik, naj bo tudi mešani. Da smo posebno obćudovali igranje g. Foersterja na orglah, pać ni potreba omenjati, saj kdor ga je le enkrat slišal, bo priznal, da on je pravi umetnik kraljice vseh glasbenih strojev in da ima orgle popolnoma v svoji oblasti. — Ob 11. uri je bilo zborovanje v veliki dvorani knezoškofijske palaće. Zbralo se je do 50 udov, naj već zunanjih, ljubljanskih je bilo zelo zelo malo navzoćih. Ne služi jim to v posebno pohvalo! (Će jih je morebiti pa takó malo *) vpisanih, tedaj jim zadnji stavek ne veljá.) Posebno pa smo zapazili veliko društvenikov Kranjske dekanije; učiteljev in organistov,

*) Vpisanih je pać već, nego je bilo navzoćih; ć želeli bi večjega števíla obojih. *Vreda.*

celó več, kakor duhovnikov. Celó iz daljne Gorice prišel je nalašč k zborovanju mladi skladatelj é. g. Kokošar. — Društveni predsednik preč. g. prošt Jarc pozdravi navzoče nekako sledeče: „Slavni zbor! Kmaló bo preteklo že 7 let, da se je ustanovilo društvo za povzdigo cerkvenega petja. Kdor vé, da vsaki začetek je težak, da se nadalje stavijo ovire, na katere človek prej niti misliti ni mogel in katere je potreba vendar premagati, kateremu je slednjič znano, da smo morali kar se tiče naše cerkvene glasbe, naj bo že v praksi ali v teoriji še le ledino orati, ta mi bo rad pritrdil, da toliko sadú (če je tudi sedaj še droben), kolikor ga je naše društvo obrodilo v tem kratkem času, nismo pričakovali. Mnogo iskušenj, ogovorov in zaprek ima zaznamovanih Cecilijansko društvo v svojih analih, pa tudi veliko lepega in veselega vspeha. Očitni blagoslov božji se kaže pri našem podvzetju. Društvo, ki se je pred malo leti iz blazega namena ustanovilo, je sedaj moč, katera se ne da prezirati, je faktor, s katerim se mora računati. Število enako mislečih pa še vedno raste. Dasiravno „Cerkveni Glasbenik“ poroča o delovanju na polji cerkvene glasbe iz mnogoterih krajev, vendar je še veliko drugih, ki prevstrajajo na boljše cerkveno petje, ki se pa še v svoji skromnosti ne upajo s svojimi poročili na dan. Posebno veselo moramo omeniti podružnico Kranjskega Cecilj. društva. Tudi v Gorici je že enako društvo ustanovljeno. Če vse to premislim, mi je pač vesela naloga, Vas danes častiti gospodje vse prav prisrčno pozdraviti. — Pri enem zadnjih občnih zborov sprožila se je misel, naj bi se napravil podučevalni kurz enkrat o počitnicah, ko imajo gg. učitelji, organisti, kakor tudi katehetje čas. Tù bi se lahko v enem tednu veliko stvarine razlagalo, in sicer praktično. Saj je veliko gospodov, se je reklo, ki imajo že precej podlage v glasbi, tem naj bi se le ob kratkem dali nekateri praktični návodi, po katerih naj se za naprej ravnaajo, naj bi se nasvetovale knjige in pot, po kateri se lahko še sami nadalje izvezbajo. Prav z veseljem se je tej želji vstreglo in moram reči, da prav veliko gospodov se je dvakrat podučevalnega kurza vdeležilo. Na drobneje ne bom popisoval tega, saj je „Cerkv. Glasbenik“ že o tem poročal leta 1881. in 1882. — Omeniti mi je še posebej „Pesmarice“, katere pride po družbi sv. Mohora letos prvi zvezek na svitlo. Stvar se je sicer nekoliko zavlekla, vendar nikakor ne na škodo glasbe. Notranja vrednost bo po vsestranskem presojevanju tolikanj večje veljave. — Slišali ste, da se je bil evropejski kongres za liturgično petje lansko leto sešel v Areci na Laškem. Povabilo tega kongresa došlo je tudi našemu društvu; naš tajnik g. Gnjezdá se ga je udeležil in zastopal društvo pri tem evropejskem shodu. Kaj se je vse obravnavalo, popisal je sam v „Cerkv. Glasbeniku“. — Naše društvo je v življenju poklicalo veliko skladateljev, kateri bi se ne bili, kakor se nam od več strani poroča, poprijeli tako vestno cerkvene glasbe; zbudilo je več glasbenih razprav, nasvetovanj i. t. d., cesar je pričá organ našega društva, „Cerkv. Glasbenik“. Ko je letos cela Kranjska z drugimi deželami tekmovala, da bi dostojno praznovala veselo šeststoletnico združenja Kranjske s presv. Habsburško hišo, tudi naše društvo ni smelo za drugimi zavodi zaostati. Društveni pevodja g. Foerster zložil je „Missa solemnis“, ki se je tudi pela v navzočnosti presvitlega cesarja v stolnici. Sami cesar so se zelo pohvalno izrazili o našem cerkvenem petju, kar je toliko večjega pomena, ker na Dunaji se sliši veliko umetne in natančne glasbe, pa zelo malo pravega cerkvenega petja. En iztis „Missa solemnis“, se vé da krasno vezan, poklonil se je presv. cesarju, katerega so tudi radovoljno sprejeli blagovolili. — Društvo je tudi nadalje ustanovilo orglarsko šolo, katero veliko učencev, moramo reči, prav pridno obiskuje. Vestni učitelji gg. Foerster, P. Ang. Hribar in Gnjezdá podučujejo v šoli, zadnji celo brezplačno, za kar naj mu bo tukaj očitno hvala izrečena. Bolj obširno bodo poročevali gg. tajnik, blagajnik in glasbeni vodja, tedaj jaz končam, da se zborovanje preveč ne zavleče. Omenim le še to, da bi se milostlj. knezoškof radi osebno zborovanja udeležili; pa obilna opravila jih zadržujejo. Ker je nadalje v tej dvorani prehladno, in so ravno od dolge belezni okrevali, jim tudi zdravstvene razmere ne dopuščajo, osebno pozdraviti vse zbrane gospode. Naročili so pa meni, naj Vas v Njih imeni pozdravim, ter se Vam zahvalim za tako obilno vdeležbo. Podeli vsem navzočim svoj blagoslov!“

(Konec prihodnjic.)

— **S Posavja.** — V začetku tekočega leta sem poročal, katerih pesni smo se naučili, odkar je ideja cecilijanskega petja na Kranjskem ^{proslavila}. — Letos se pa učimo večinoma iz prilog „Cerkv. Glasb.“ in včasih ponavljamo, kar smo se uže poprej učili. — Pojemo pa: Ob velikih praznikih, ko je peta sv. maša, vse latinsko; ob manjših praznikih pa, kadar nij pete maše, vendar pa z blagoslovom, pojemo slovensko ter napeve raznih skladateljev, kakor: Haydn-a, Rihar-ja, Nedvêd-a, Gerbič-a in Belar-ja; ob nedeljah pa, kadar ni slovesne božje službe: „Pred Bogom“, večjidel od P. Angelika in iz prilog „Cerkv. Glasbenika“, tako, da pojemo prve tri oddelke mašne pesni na en, druge oddelke do povzdigovanja pa na drug napev. Po povzdigovanju se vrstijo pesni od sv. Rešnjega Telesa in sv. obhajila. Ako se pa ohaja matere Božje praznik, se pojó pa tudi Marijine pesni. — Eno željo bodem tudi objavil. Dobro bi bilo, da bi nam prinesla priloga „Cerkv. Glasb.“ eno ali dve pesni, katere bi se rabile pri blagoslovu, kajti eno samo „Sveto“, ako je celi mesec vsaki dan blagoslov, kakor ta mesec, ali v maji, se človek naveliča vedno peti. Tudi tukaj velja: „Variatio delectat“. — Pozabiti tudi ne smem neke napake, katero sem opazil v neki cerkvi pri petji pred nekaj tedni. Jaz poslušam, poslušam, pa ne razumim, v katerem jeziku se besede izrekujejo. Še le pri „Svet“, ko se beseda ponavlja, zapazim, da je slovensko. Pevovodje, proč s tako napako, kjer se še nabaja; pevci in pevke naj besede dobro in pravilno izgovarjajo. Za sedaj toliko. Z Bogom! —t.

— **Z Notranjske.** — Č. g. vrednik! Ker Vam iz naših krajev le redki glasovi gledé gojenja pravega cerkvenega petja dohajajo, menim, da ne bode odveč, ako Vam postrežem s kratkem popisom, kako se v mali notranjski fari v tej zadevi godí. Pred par leti začeli smo se gihati na tem polji; koj v začetku, da smo zamogli tem čvrstejše na noge stopiti, se je ljudstvo primerno podučilo, kako in zakaj se mora cerkveno petje od navadnega posvetnega petja razločiti, ali kakošen razloček je med „korom“ in „kompanijo“, kako je tedaj treba tudi pri cerkvenem petji vse odstraniti, karkoli resnobi in svetosti hiš Božjih ne ugaja, in ta poduk ni bil ravno zastoj. Rabili smo dozdej že precejšnje število novejših, bolj lahkih cerkvenih kompozicij, jemljemo jih večjidel iz „Glasbenika“ in sploh se, kolikor nam je pri naših razmerah mogoče, strogo držimo dotičnih cerkvenih pravil. A reči morem, da le počasi napredujemo in bržkone vrhunca popolnosti v tej stroki nikdar dosegli ne bomo, kajti zaprek zlasti po manjših farah je premnogo. Ena največjih je ona, na deželi ne ravno redka prikazen, da nam skoraj vsako novo leto tudi nove pevke prinese; toda ne v tem oziru, kakor da bi se poprešnjim pevkam druge pridružile ampak v tem pomenu, da sê starim letom tudi večjidel stare pevke iz kora zginejo ter prostovoljno drugim prostor naredijo in to iz različnih, večkrat neogibljivih vzrokov. To je pravi vzrok, zakaj da moremo pri naj boljši volji zadovoljeni biti, da vstrezamo vsaj glavnim načelom liturgičnega petja. „Ut desint vires, tamen est laudanda voluntas“. Summa summarum: posebno hvale sicer ne zaslužimo, pa menda graje tudi ne. (Gotovo ne, ampak le hvalo. Vr.)

Naše priloge.

Izvemši čas od pete nedelje v postu do velike sobote se poje skoz celo cerkveno leto po introitu verz „Gloria Patri“ (doxologia minor), česar 8 napevov podajamo v

*) Naj malo pojasnim besedi „kor i kompanijo“: Živel je svoje dni originalen mož, kateri si je bil med drugim v glavo vtepel misel, da je že dokaj sveta videl, ker je enkrat po ponočni temoti tri ure po neznanih potih semtertje taval, predno je prišel do zaželjenega kraja. Bil je tudi izmed tistih godcev, kakor se je sam izrazil, ki znajo f na dve viži na basu gosti ali prav za prav „sekundirati“. Vsakega basú sê štirimi strunami se je vstrašil, kajti bil je navajen le basú s tremi strunami, in ko je enkrat imel gosti na bas prve vrste, zamrdal je ter odločno rekel, da prej ne začne gosti, dokler mu četrte strune ne odstranijo. Na vprašanje, kedaj se je gosti učil, se je hitro odrezal, „da je že prej znal“; s tem se ve da, se je dovolj izdal, da se nikdar ni učil. Zarad tega bil je tudi sovražnik not in večkrat je trdil, da godci, ki na note igrajo, so le za cerkveni kor sposobni, nikakor pa ne za kompanijo, t. j. za družbo veselih ljudi. Pa z ravno isto odločnostjo je tudi rekel, da ona muzika i ono petje, katero se čuje pri posvetnih veselich, nikakor ni za cerkev pristojno. Glejte! Mož, ki je sicer imel v marsikateri stvari tako čudne nazore, bil je pa vendar tolikanj brihten, da je vedno razloček delal med korom in kompanijo.

prilogi za porabo četveročasno ali enoglasno z orglami. Da se polajša delo g. g. organistom, dali smo več iztisov natisniti, ki se dobivajo pri g. Milicu po 5 krajcarjev (poština naj se še priloži). — Po želji č. g. žup. A. Trepala objavljamo tukaj, da se more njegov „Tantum ergo“ v V. letniku št. 30. peti tudi za mešani zbor v G - dur (g - h - d - g).

Razne reči.

— Občni zbor „Cecil. društva v Ljubljani“ je dne 11. okt. v novi odbor izvolil dosedanje gg. odbornike, in sicer: predsednikom preč. g. prošta dr. A. Jarc-a; njega namestnikom ter tajnikom g. kateheta J. Gnjezda; blagajnikom preč. g. konz. svetovalca Ž. Bohinca; glasbenim vodjo g. A. Foersterja; odbornikom: č. gg. ravnatelja L. Belar-ja, pevovodjo P. A. Hribar-ja, mestnega župnika J. Rozman-a, gvardijana P. H. Sattner-ja in posestnika M. Tomec-a.

— Začasni odbor Cecil. društva za goriško nadškofijo je sklenil nabirati ude, in ako se jih bode do 22. novembra t. l. dovolj oglasilo, imeti omenjeni dan L. občni zbor z muzikalno produkcijo.

— Iz letnega poročila Cecil. društva za sekovsko škofijo posnamemo ukaz prevz. gosp. knezoškofa dr. Janeza Zwerger-ja gledé koralnega petja v graški stolnici. Zadnji čas se je ondi ob navadnih nedeljah pel pri slovesni maši in večernicah gregorijanski koral, in sicer tako, da so gg. bogoslovci peli samo psalme pri večernicah in horah; vse drugo pa štiri koralisti. Mil. knezoškof pa so zapovedali, da bodo odslej vse koralno petje oskrbovali kleriki po novih oficijelnih koralnih knjigah. V to svrho so vpeljali v velikem semenišči redni poduk v koralu, katerega je prevzel g. dr. Jan. Weiss, pevovodja in profesor malega semenišča. Gg. bogoslovci pejó že zdaj koral pri slovesnih mašah, in to prav dobro, kakor zahteva njegov značaj. Čast g. učitelju, pa tudi čast gg. klerikom, kateri z veseljem povelje svojega škofa spolnujejo!

— G. Ivan Gregorič, ki se je v Ratisboni šolal za cerkveno glasbo in je dalje časa vspesno vodil cerkveno petje v Radgoni na Štajerskem, je poklican v Celje, da v mestni župnijski cerkvi prevzame isti imenitni posel. Prav iz srca čestitam Celjanom, da imajo zdaj med sabo dva toliko iskrena cecilijanca, g. J. Gregoriča in preč. g. kateheta Ljud. Hudovernika, kateri vodi petje pri gimnazijalcih.

— Nadaljevalnega kurza za orglavce v Hall-u na Tirolskem, se je letos udeleževalo 50 gospodarov, večidel dobrih in že priletnih orglavcev, pa tudi nekoliko klerikov. Podučevali so preč. gg.: stolni kapelnik Ign. Mitterer, kaplan Jan. Höllwarth in bogoslovec J. Haider — dobro znani cecilijanci. Kurz je trajal šest dni in je obsegal razen teoretičnega poduka in praktičnih vaj tudi razprave imenitnih vprašanj n. pr. „Kaj je cerkvena glasba? Kaj zapoveduje in prepoveduje sv. cerkev gledé cerkvene in liturgičnega petja?“ i. dr.

— Amerikansko Cecil. društvo je zopet letos zborovalo skozi dva dni v Cleveland-u. Zborovanje je bilo jako slovesno, kajti pet škofov se ga je udeleževalo; dva sta imela slovesno mašo, dva pa pridigovala. Drugih duhovnikov je bilo 150. Kaj da se v Ameriki misli o Cecil. društvu in cerkveni glasbi, kažejo nam dovolj besede v pridigi mil. škofa Martina Marty: „naj bi se služba božja gledé petja s toliko krasoto in popolnostjo opravljala, kolikor je le v človeški moči; to je svrha in namen Cecil. društva“. . . in „Boga častiti in duše reševati, to je naloga sv. cerkve, to naloga Cecil. društva“. — Konstatirati moramo, da te besede bistvo cerkvene glasbe popolnem objemajo, in da smo pri nas v Evropi v obče, kakor tudi posebej na Kranjskem, še zeló od teh nazorov oddaljeni — verskemu življenju gotovo ne v prid in korist.

— Firma Dührkoop & Busse v Hamburg-u prodaja nov stroj, ki se imenuje glasokrotitelj (Ton-Moderator), in se dá umestiti k vsakemu glasoviru. Ta stroj je neodvisen od pedala, se dá voditi z roko po volji igralčevi; tudi nima nikakoršnega vpljiva na igranje in ukroti glas klavirja tako, da ga le igralec in bližje stoječi čuti morejo. Velja po velikosti le 20 — 30 mark. — Kdor tako srečno stanuje, kakor vrednik „C. Gl-a.“, da mu prihodnji virtuozzi zlasti o poletnem času pri odprtih oknih na desno in na levo, spred in zadej, nad glavo in pod nogami v raznih tonovih načinih in zraven še z nebranimi glasoviri uboge živce trpinčijo: bode vedel dobro oceniti to novo iznajdbo in iz srca bode privoščil gg. iznajditeljema veliko zlato hygiensko kolajno, vsakemu virtuozu pa priporočal za njegov klavir novi glasokrotitelj.

Listnica vredništva prilog. G. J. R. v C. Nobena izmed treh poslanih ni za rabo. „Non multa, sed multum!“

Pridana je listu 11. števil. prilog.

Odgovorni vrednik lista Janez Gnjezda. — Odgovorni vrednik glasb. priloge Anton Foerster. Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.

